

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Vig István

Cím:

Magyar Nemzet
1958. I. 1.

Gyalogos aluljáróra van szükség a Nemzeti Színháznál, a Marx téren és a Kálvin téren

Perényi Imre, Budapest főépítésze nyilatkozik a főváros és környéke fejlesztéséről

A Minisztertanács határozata alapján serény ütemben készülnek a regionális tervek, amelyek segítséget nyújtanak a népgazdaság további fejlesztéséhez, egyes elmaradott területek megerősítéséhez, a népgazdasági tervek megvalósításához. Budapest fejlesztésének néhány időszerű problémájáról a főváros fejlesztési tervének a nagy egészszel való kapcsolatáról beszélgettünk Perényi Imre egyetemi tanárral, Budapest főépítészével.

— A város fejlődését már régen nem tekintik spontán folyamatnak, hanem tudatos tevékenység eredményének — mondotta Perényi főépítész. Tehát a város fejlődését a mi társadalmi rendszerünkben nem a véletlenre bizzák, hanem tudatos, tervszerű munka eredményeként jön létre. A város tervezése nem állhat meg a város határán. A város és környéke, valamint a város és a közelebb-távolabb fekvő települések között bonyolult összefüggések vannak. Ezért a területi tervezés fogalma ma már összefüggő tájegységek, sőt az egész ország területére kiterjedt. Ez fokozatos mértékben megköveteli, hogy a városfejlesztési, rendezési terveket összehangba hozzuk a népgazdaság távlati és időszaki fejlesztési terveivel.

— Távlati népgazdasági fejlesztési tervek hiányában jó, realis területfejlesztési és rendezési terveket nem lehet készíteni. Ma még nélkülözünk ezeket a terveket, de előkészítésük, tudomásom szerint, folyik. De addig is, hogy minél kevesebb hibát kövessünk el,

városaink fejlesztése során szükséges olyan tervek előkészítése, amelyek, ha nincsenek is hivatalosan, hogy irányítsák a város fejlődését — legalábbis szabályozzák, illetve megállapítsák a város területének ésszerű felhasználási módját, a közlekedési hálózatok fejlesztésének körülményeit, a jelentősebb közintézmények elhelyezésének lehetőségeit, a városépítészeti kompozíció kialakításának alaprendezését.

Összehangolják a főváros és a környék terveit

— 1955-ben elkészült a fővárosnak egy ilyen »általános rendezési terve«, amely azonban nem támaszkodott sem a »budapesti régió« tervére, sem a népgazdaság távlati fejlesztési tervére, mert ilyen tervek még nem készültek el. Ennek az »általános városrendezési tervnek« komoly hiánya tehát, hogy az igazgatási határon alapul. Ez pedig nem helyes. Budapest központi jellegű szerepköre (termelési, igazgatási, oktatási, kulturális, egészségügyi vonatkozásban stb.) túlnyúlik az igazgatási értelemben vett területen, a városhatáron. Hogy ez mennyire így van, igazolja pl. az a tény, hogy Budapest ingavándorforgalma naponta 170 ezret tesz ki. Ennyien járnak be a környékről, távolabbi helyekről a fővárosba.

— De nemcsak a város nyújt szolgáltatást a környéknek, hanem a környék is a városnak (mezőgazdasági termékek, pihenés, helyi építési anyagok stb.). A vonzásterü-

let minden rútkörénél más. Ha a jelentősebbeket összefüggésükben nézzük, kialakul a vonzásterületnek olyan összképe, amelyből megállapíthatjuk annak a területnek a hatását, amelyet városkörnyéknek nevezünk. Ezért 1957 végén a fővárosi tanács elrendelte a Budapest környéki rendezési terv elkészítését. Az általános terv tehát kiegészül a környék rendezési tervével, amely meghatározza majd a Budapest körüli aránylag nagyobb, kb. 600 000 ember által lakott terület korszerű fejlesztésének lehetőségeit is.

— Mely helységek szerepelnek a környéki rendezési tervben? — kérdeztük Perényi főépítész.

— A terv egyeztetése az illetékesekkel most folyik. A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága ezek után fog foglalkozni a tervvel; előreláthatóan még 1959 első felében. Addig is megkezdjük a Pest megyei tanáccsal egyetértésben a Budapest környékén levő települések fejlesztésének konzultálását.

Jövőre készülnek a kerületi alaptervek

— Egyébként — mondotta ezután a főépítész — a főváros általános rendezési terve további kiegészítésre szorul. A terv olyan nagy léptékben készült, hogy ebből még a részletes rendezési tervekhez — amelyek szükségessé konkrét beruházások elhelyezésére — áttérni szinte lehetetlen, ezért szükség van ún.

kerületi alaptervekre. A fővárosi tanács tervbe vette, hogy 1959—60-ban Budapest egész területére elkészítteti a kerületi alapterveket.

— Mi a jelentősége az új Építészügyi Szabályzatnak?

— Az elavult, de még ma is használt 1940. évi Építési Szabályzat helyett szükséges volt Budapest új, korszerű építészügyi szabályzatának elkészítése. Az új Építészügyi Szabályzat három részre tagozódik: építészrendészeti, városrendezési és építési csoportosításban tárgyalja a hatósági előírásokat. Az első két rész elkészült. A szabályzat-tervezet a jövő év elején a fővárosi tanács elé kerül.

40 hektáros új kiállítási terület

— Milyen elgondolások vannak a főváros területének továbbfejlesztésére a főváros városszerkezetének kialakításával kapcsolatban?

— A főváros területi tagozódását, városszerkezetét kedvezőnek lehet mondani. A főváros területi tagoltságát — az előző évek helytelen »összeépítési« tendenciájával ellentétben — mindenképpen meg kell tartani. Nem helyes a régi városhatár és a volt peremvárosok között minden »szabad«, szanálást nem igénylő területet beépíteni. Az egységes térbeli rendszer más úton is megvalósítható, például nagyobb, gondozott parkok, városi erdők közbeiktatásával. Egyébként megjegyzem, hogy Budapestről azt szokták mondani, hogy sok a

fásított területe. Valóban, a városban 24 négyzetméter erdő- és parkfelület jut egy lakosra. A zöldterületek elhelyezkedése azonban egyenlőtlen. (Budán 65 négyzetméter jut egy lakosra, Pesten mindössze 2,7 négyzetméter az egy lakosra jutó »adag«.

— A város belső területének átépítésekor a zöldterületet okvetlenül növelni kell. Együttal újabb, nagyobb zöld területek létesítésével is foglalkozni kell. Így a Kerepesi temető jellegének megszüntetésével, illetve pantheon-kert kialakításával gyarapítjuk a város belső területén a nyilvános parkokat. Északra a dús vegetációjú hajógyári sziget is igénybe kell venni közcéllra. Délen, a Lágymányoson kb. 40 hektár nagyságú kiállítási parkterület létesül a közeljövőben. A nagyobb — káros kihatású — ipari üzemek és lakónegyedek közé védősávokat kell beiktatni. Ez egy hosszadalmasabb munka, de meg kell kezdeni.

Az Erzsébet-híd és a földalatti vasút

— Néhány részletkérdésünk van. — Mi az álláspontja az Erzsébet-híd újjáépítéséről?

— Szorgalmazni kell a híd megépítését, azonban a hidat nem szabad a régi szélességében megépíteni, hanem lényegesen szélesebben, számolva a növekvő autóforgalommal. A tervezés így is folyik. Igen nagy súlyt kell fektetni a hídfők korszerű kiképzé-

sére, valamint a híd esztétikai megjelenésére. Itt még számos kérdés nyitott.

— Mi a véleménye a földalatti gyorsvasút építésénél folytatásáról?

— Ennek a területnek nem vagyok a szakembere. Min városstervező építész-mérnök

nek meggyőződésem, hogy szorgalmazni kell a földalatti vasút építését is. A világváros-sá nőtt Budapestnek már jelenlegi közlekedési igényei is megkívánják a kelet-nyugati, és véleményem szerint, nem kisebb mértékben az észak-déli vonal mihamarabbi megépítését. Az ilyen létesítmények felépítése hosszabb időt vesz igénybe, távlatban pedig a forgalmi igények még erőteljesebben fognak jelentkezni. Ehhez még hozzá kell tennünk, hogy a felszíni villamosközlekedés — mind kocsipark, mind a pálya szempontjából — igen elavult, nem vagyok meggyőződve arról, hogy teljes felújítása célszerű-e. Az autóbusszközlekedés fejlesztése mellett, amely ma az utasforgalomnak egy negyedét bonyolítja le, a földalatti gyorsvasút építését folytatni kellene. A korszerű gyorsvasútak megépítése az ésszerű lakástelepítési politika alapvető kiinduló pontja is. Nagyobb lakótelepeket csak jó közlekedéssel lehet létesíteni.

— Milyen megoldásokat terveznek a város belső részében, a legforgalmasabb göcpontokon a közlekedés lebonyolítására, a nehézségek leküzdésére?